

Seloutky (okr. Prostějov) „Na Šťastných“, parc. č. 1693/2.

Platěnická kultura. Pohřebiště/hřbitov. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK -- -562201.63, -1136669.41

V měsíci září 2020 realizovalo prostějovské pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum vyvolaný další výstavbou rodinného domu při severním okraji Seloutek, okr. Prostějov, v trati „Na Šťastných“. Na skryté ploše byly odkryty, zdokumentovány a vyzvednuty dva urnové hroby a při hraně skrývky pak začištěna kumulace kamenů, indikující v pořadí již patnáctý komorový hrob doby halštatské (obr. 18, 19; dosavadní poznatky o této lokalitě shrnuty v práci Golec, Fojtík 2020). K jeho odkryvu došlo, v návaznosti na průběh a potřeby stavby, ve dnech 6. až 9. dubna 2021, kdy na výzkumu spolupracovali Z. Mírová (Katedra archeologie UK Praha) a M. Golec (Sekce archeologie, Katedra historie UP Olomouc). Pod ornici o mocnosti 0,4 m se rýsoval kvadratický útvar, v podélné ose orientovaný S–J, vyskládaný z lomových kamenů transportovaných ze vzdálenosti asi 1 km z polohy Seloutky – „Vinohrady“ (pečlivě vystavěná „zídka“ prozradila, že kubatura tohoto kamene dosáhla 3,5 m³). Čtvercová hrobová jáma měla rozměr 2,7 × 2,6 m a hloubku 0,6 m od úrovně sprašového podloží. Původní dřevěná srubová komora měřila (dle rozložení keramiky) 1,6 × 1,6 m. Mezera mezi komorou a jámou byla vyplněna kameny, obdobně byl překryt též strop. Žárový pohřeb se nacházel, v souladu s místními zvyklostmi, u jižní stěny (urna s kremací obsahovala v porovnání s dalšími hroby platěnické skupiny nezvykle velké množství kovových a skleněných ozdob). Hrob je předběžně posouzený jako ženský, na což poukazuje právě zmíněná sada šperků – dva železné náramky/nápažníky, bronzový náramek/nápažník, dvě železné jehlice, železná harfovité spona a skleněné subtilní korálky; přiložen byl i masitý milodar a železný nůž. Na základě znalostí lokality hrob datujeme do fáze Ha D1 (625–550 př. Kr.), žena sociálně náleží do vyšší střední vrstvy. Z hrobu byly odebrány četné vzorky pro přírodovědné analýzy.

Obr. 18. Seloutky. Komorový hrob č. 3/2020, svrchní vrstva kamenného závalu. Foto P. Fojtík.

Fig. 18. Seloutky. Chamber grave 3/2020, upper layer of the stone backfill. Photo by P. Fojtík.

Obr. 19. Seloutky. Komorový hrob č. 3/2020, vypreparovaná situace na dně komory. Foto P. Fojtík.

Fig. 19. Seloutky. Chamber grave 3/2020, excavated context on the bottom. Photo by P. Fojtík.

Literatura

Golec, M., Fojtík, P. 2020: *Centrum východohalštatské kultury na střední Moravě*. Archaeologica Olomucensia. Tomus V. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Summary

From September 2020 to April 2021, a rescue excavation caused by the construction of a family house on plot No. 1693/2 took place in Seloutky – “Na Šťastných” field (Prostějov District). In the excavated area, two urn graves and especially another chamber grave with stone backfill (grave 3/2020) were investigated (Fig. 18, 19). Based on the previous archaeological research of this site, we have dated this grave to the Ha D1 phase (625–550 BCE), when the buried woman probably belonged socially to the upper middle class of Hallstatt society.

Pavel Fojtík, Martin Golec, Zuzana Golec Mírová

Senice na Hané (okr. Olomouc) „Veklice“.

Doba halštatská. Sídliště. Doba laténská. Železářský areál. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.6296556N, 17.0782806E; 49.6295278N, 17.0748861E; 49.6286750N, 17.0747250E; 49.6292833N, 17.0781639E

V červnu roku 2021 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc, p. o., záchraný archeologický výzkum na stavbě „Realizace PSZ v k. ú. Senice na Hané“. Stavba zahrnovala pozemkové úpravy dvou polních cest a stavbu Bio-centra Veklice. Během výzkumu byly zachyceny stopy osídlení z mladší doby bronzové, halštatu a latěnu. Lokalita se nacházela na poli severozápadně od intravilánu obce, v trati „Veklice“, v rovinatém terénu na pravém břehu říčky Blaty, v nadmořské výšce 240 m.

Po skrývce ornice těžkou technikou, konkrétně buldozery, se ve dvou místech stavby objevily rozsáhlejší tmavší plochy v jinak světlém šedožlutém jílovitém podloží. V jejich prostoru

byly během archeologického dohledu objeveny zlomky keramiky, mazanice a struska. V těchto místech bylo poté během výzkumu položeno devět sond.

V blízkosti nároží sond S4a S5 umístěných na východním okraji budoucího rybníka) se nacházel kontrolní blok stavby (rozměry 80 × 80 × 120 cm), na jehož profilu byla mimo jiné zachycena mazanice vrstva (kont. 0104) obsahující keramické zlomky, včetně poloviny šálku, náležející slezskoplatěnické kultuře. Je možné, že tato vrstva představuje relikv pravěkého sídlištního objektu.

V sondách S7, S8 a S9, nacházejících se v jihozápadní části budoucího rybníka, byla prozkoumána splachová vrstva a velké laténské soujámí nepravidelného oválného tvaru s rozměry 7,2 × 7,1 × 0,8 m. Vrstva i soujámí obsahovaly velké množství laténské keramiky a strusek, které nám dokládají železářskou výrobu v jejich bezprostředním okolí.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

During a rescue excavation in the area of the future pond located northwest of Senice – “Veklice” field (Olomouc District), a Hallstatt daub layer with pottery fragments (including a half of a cup) was found. The excavation also yielded a La Tène cultural layer and a large pit. A large amount of slag found around the pit represents the evidence of iron production in the area.

Vendula Vránová

Syrovice (okr. Brno-venkov)

„Za Kostelem“.

Doba halštatská. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0786861N, 16.5534139E

Od června 2021 probíhá v části trati „Za Kostelem“ navazující bezprostředně na místní hřbitov výstavba obytných domů s komunikací a inženýrskými sítěmi. Plocha byla dosud využívána jako ovocný sad a zahrady a v minulosti byla alespoň z části terasovitě upravena, takže plošná skrývka zachytila pouze jediný archeologický objekt – větší plytkou jámu vyplněnou kypřím popelovitým zásypem s poměrně velkým množstvím keramiky datovatelné obecně do halštatského období. Pozoruhodnějším nálezem je zbytek kamenného sekeromlatu, celá keramická nálevka/naběračka a ve fragmentech zachovaný, ale po rekonstrukci prakticky kompletní želví krunýř. Výkopy základových pasů a inženýrských sítí, sledované kvůli horší čitelnosti plošné skrývky, neposkytly prozatím žádné další stopy archeologicky relevantních aktivit.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

During the rescue excavation in Syrovice – “Za Kostelem” field (Brno-Country District), a single settlement feature datable to the Hallstatt period has been found so far.

Jiří Kala

Víceměřice (okr. Prostějov)

„Kratiny“.

Mladší a pozdní doba laténská (LT C2–D). Protourbánní aglomerace. Plošný odkryv. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3596428N, 17.1754133E

Koncem července byl zahájen vůbec první terénní odkryv obchodního a výrobního centra ze střední a mladší doby laténské v Němčicích, v k. ú. Víceměřice. Poznatky o této zcela výjimečné centrální lokalitě z 3.–1. století př. Kr., které se Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., věnuje již téměř 20 let, byly doposud získávány výhradně nedestruktivními metodami, především povrchovými sběry. Teprve v roce 2021 byl získán projekt u GAČR, v jehož rámci se počítá také s několika systematickými odkryvy na různých částech lokality.

První výzkumná sezóna byla zaměřena na odkryv nejstarší doložené sklářské dílny severně od Alp (obr. 20). Zkoumaná plocha o rozměru 10 × 18 m byla vytyčena v místě největší koncentrace skelného odpadu a dokladů výroby. Ornice byla postupně snižována po mechanických vrstvách (cca 20 cm) v segmentech o rozměrech 1 × 1 m, z nichž byly také odebrány vzorky na proplavění. Získaný materiál byl separován zvlášť, hlína ze segmentů s větším množstvím materiálu a část výplní získaných z objektů byly navíc prohledány za pomoci elektrického síta.

Nepatrné návrší v místě výzkumu bylo zasaženo dodnes trvajícím zemědělskou činností, ornice zde dosahovala pouze 20–40 cm, kulturní vrstva tak byla již v minulosti zničena.

Obr. 20. Víceměřice. Letecký pohled na plochu výzkumu. Foto I. Čižmář.
Fig. 20. Víceměřice. Aerial view of the excavated area. Photo by I. Čižmář.